

Granskning av delårsrapport per 2016-08-31

Uppsala kommuns revisorer har genomfört en översiktlig granskning av kommunens delårsrapport per den 31 augusti 2016 med hjälp av KPMG, vilka avgivit en rapport och som bifogas.

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om.

De finansiella mål som beslutats är:

- Resultatet ska vara bättre än 2% av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning
- Förändringen av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning ska vara bättre än förändringen av nettokostnader i egentliga verksamheter
- Soliditeten i kommunkoncernen ska vara minst motsvarande ett genomsnitt i liknande kommuner
- Målet för soliditeten ska vara motsvarande kvartil 1 i liknande kommuner
- Soliditeten i kommunkoncernen inklusive pensionsåtaganden ska vara minst motsvarande ett genomsnitt i liknande kommuner

De båda resultatmålen uppnås i delårsbokslutet och prognostiseras att nås i årsbokslutet. Ingenting har framkommit i den genomförda granskningen som tyder på att målen inte nås. Revisorerna gör därför bedömningen att dessa mål nås.

Soliditetsmålen följs inte upp i delårsrapporten och kan därför inte bedömas av revisorerna.

Delårsrapporten innehåller en redogörelse för hur styrelse och nämnder arbetar för att uppnå sina verksamhetsmål. Den dominerande bedömningen är att styrelse och nämnder bidrar till måluppfyllelse enligt plan för de 34 inriktningsmålen. Ingen uppföljning redovisas dock i delårsrapporten av utfall eller prognos för de indikatorer som ska ligga till grund för utvärderingen. Det är därför inte möjligt för revisorerna att bedöma om resultatet för verksamhetsmålen är förenligt med de mål fullmäktige fastställt.

Redovisningen av exploateringsprojekt och infrastruktur följer inte den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Bristerna i redovisningen avser mycket stora belopp med väsentlig betydelse för resultat- och balansräkningar. En utredning pågår i kommunen för att rekonstruera redovisningen av upp till 25 år gamla projekt. Revisionen ser positivt på detta arbete och understryker vikten av att denna viktiga redovisning i allt väsentligt är korrekt i den kommande årsredovisningen.

2016-10-21

Vi rekommenderar att kommunen beaktar de synpunkter som förs fram av KPMG i upprättad granskningsrapport.

Uppsala den 21 oktober 2016

Uppsala kommuns revisorer

Cecilia Hamenius
Ordförande

Pradip Datta
Vice ordförande

Magnus Andersson

Lise-Lotte Argulander

Hans Edlund

Sture Jansson

Fredrik Leijerstam

Lars-Olof Lindell

Henry Montgomery

Jan-Olov Sjölund

Gunilla Zetterling

Uppsala kommun

Översiktlig granskning av
delårsrapport per 2016-08-31

KPMG AB
2016-10-31
Antal sidor: 19

Uppsala kommun delårsrapport 2016 granskn rapp slutlig.docx

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
1.1	Finansiella mål	2
1.2	Mål för verksamheten	2
1.3	God redovisningssed	2
2.	Bakgrund	3
3.	Syfte	3
4.	Avgränsning	3
5.	Revisionskriterier	3
6.	Ansvarig styrelse	4
7.	Metod	4
8.	Uppdragsorganisation	4
9.	Bedömning av efterlevnad av lag och god redovisningssed	4
10.	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	5
10.1	Bakgrund	5
10.2	Finansiella mål	5
10.3	Verksamhetsmål	6
11.	Balanskravet	7
12.	Resultaträkning	7
12.1	Utfall per 2016-08-31	7
12.2	Prognos	8
12.3	Sammanställd redovisning	10
12.4	Bolagisering fastigheter	11
13.	Styrelse och nämnder	11
13.1	Styrelsers och nämnders driftredovisningar	11
13.2	Kommunstyrelsen	12
13.3	Arbetsmarknadsnämnden	12
13.4	Gatu- och samhällsmiljönämnden	13

13.5	Omsorgsnämnden	14
13.6	Socialnämnden	14
13.7	Utbildningsnämnden	15
13.8	Äldrenämnden	16
13.9	Övriga styrelser och nämnder	16
14.	Balansräkning	17
14.1	Kommunens balansräkning	17
14.2	Sammanställd balansräkning	18
14.3	Markexploatering	18
15.	Kassaflödesanalys	19
16.	Ansvarsförbindelser	19

1. Sammanfattning

Vi har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2016-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL¹ bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorernas uttalande avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

Våra viktigaste iakttagelser och synpunkter:

- Med de resultat och prognoser som nu redovisas är ekonomin i bättre balans än 2015. Inför 2016 gjordes även en skattejustering i kommunen (avsnitt 12.1, 12.2).
- Utfallet i delårsboks slutet är ett resultat på plus 403 mnkr, 294 mnkr bättre än motsvarande period förra året. Prognosen för helåret 2016 är ett överskott på 211 mnkr vilket överstiger budgeterat resultat med 112 mnkr (12.1, 12.2).
- Även med periodens utfall är kommunens likviditets- och soliditetstal svaga. Nyinvesteringar sker genom upplåning. Kommunen måste ha ett fortsatt stort fokus på ekonomin (14.1).
- Redovisningen av markexploatering och anläggande av infrastruktur m m följer inte lag och god redovisningssed. Bristerna avser stora och delvis gamla belopp och får betydelse för både resultat- och balansräkningar när rättning sker. Kommunen har påbörjat ett ambitiöst arbete för att så långt möjligt kunna rekonstruera redovisningen. Vi ser mycket positivt på att arbetet igångsatts och på ambitionsnivån. Vi inser även svårigheterna att lyckas reda ut en korrekt redovisning. Vi måste ändå konstatera att kommunens resultat- och balansräkningar kommer att förbli felaktiga tills rättelse skett (14.3).
- Omvandlingen av Ulleråker är ett mycket stort projekt med stor osäkerhet i projektets ekonomi. Vi understryker vikten av att projektet återspeglas korrekt från start i redovisningen (14.3).
- Det kraftigt ökade flyktningmottagandet medför svårigheter att analysera kommunens underliggande kostnadsutveckling (12.1).
- Vad gäller det generella statsbidrag som tilldelades kommuner och landsting i slutet av 2015 har kommunen intäktsfört endast en liten del under perioden 1/1 – 31/8 i år. Vi anser att ytterligare ca 60 mnkr borde ha intäktsförts och att resultatet i delårsboks slutet därmed är ca 60 mnkr för lågt i den delen (12.1).

¹ Kommunallag (1991:900)

- Kommunen anger i delårsrapporten att en del av det generella stödet för flyktingmottagande ska reserveras för 2017 vilket inte är tillåtet då bidraget avser 2015 och 2016 (12.1).
- Fastigheter såldes för ett par år sedan till av kommunen ägda bolag. Det har nu kommit fram att inte alla fastighetsregleringar kommer att godkännas varför vissa fastigheter kommer att återgå till kommunen. Då fastigheternas pris i köpekontrakten sattes högre än det bokförda värdet uppstod realisationsresultat som redovisades i kommunen 2014. Beroende på hur återgången formellt hanteras kan den få påverkan på resultatet. (12.4).
- I delårsrapporten redovisas uppföljning endast av ett av flera finansiella mål. Vi rekommenderar att samtliga finansiella mål kommenteras och bedöms (10.2).
- Fullmäktige har fastställt ett antal verksamhetsmål. Uppföljning eller prognos för dessa mål redovisas inte i delårsrapporten. Vi rekommenderar att redovisning sker av åtminstone ett antal av sådana indikatorer som kan anses som övergripande för ett antal av de fastställda målen sker i delårsrapporten (10.3).
- Delårsrapporten har inget avsnitt om tillämpade redovisningsprinciper. Vi rekommenderar att tillämpade principer kommenteras i delårsrapporten, bland annat med beskrivning av hur intäkter och kostnader har periodiserats (9).

1.1 Finansiella mål

I delårsrapportens inledande sammanfattning redovisas att det finansiella resultatmålet nås. Om prognosen infrias kommer målet enligt vår bedömning att nås (10.2).

Målet att förändringen av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning ska vara bättre än förändringen av nettokostnader i egentliga verksamheter ser också ut att nås men kommenteras inte i delårsrapporten.

Målen rörande jämförelse med andra kommuner kommenteras inte i delårsrapporten och kan därför inte utvärderas av oss.

1.2 Mål för verksamheten

I delårsrapporten redovisas pågående och planerade aktiviteter för att nå de verksamhetsmål som fastställts av fullmäktige. Det redovisas inte utfall eller prognos för något mål. Det är därför inte möjligt att ha en uppfattning om huruvida resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige fastställt (10.3).

1.3 God redovisningssed

Uppsala kommun har under många år inte tillämpat lag och god redovisningssed vad gäller exploateringsfastigheter. Utredning pågår med ambition att rekonstruera redovisningen av upp till 30 år gamla projekt. I delårsrapporten per 2016-08-31 kvarstår dock bristerna i redovisningen. Med hänsyn till att det rör sig om mycket stora belopp kan vi inte anse att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lag och god redovisningssed (9).

Vad gäller övriga delar av resultat- och balansräkningar har vår översiktliga granskning inte visat några väsentliga avvikelser från lag och god redovisningssed.

2. Bakgrund

Vi har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska delårsrapporten per 2016-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL² bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna uttalanden avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

3. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens delårsrapport har upprättats i enlighet med kommunallagen, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner. Resultatet av vår granskning utgör underlag för de förtroendevalda kommunrevisorernas uttalande beträffande delårsrapporten.

4. Avgränsning

Granskningen omfattar delårsrapporten per 2016-08-31.

Vår granskning har skett i den omfattning som följer av God revisionsredovisningssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL³ och Skyrev⁴.

Granskningen av räkenskaperna har varit översiktlig och avser underlag för bedömning av fullmäktiges finansiella mål.

Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel, bedömda eller konstaterade, i delårsrapporten.

Granskningen har inte haft som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

5. Revisionskriterier

Vi har bedömt om delårsrapporten i allt väsentligt följer:

- Kommunallag och kommunal redovisningslag, KRL
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR

² Kommunallag (1991:900)

³ Sveriges Kommuner och Landsting

⁴ Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

- Uttalanden från Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi har även bedömt om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

6. Ansvarig styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsens delårsrapport som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Rapporten är saklighetsgranskad av kommunens ekonomidirektör och redovisningschef m fl.

7. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive delårsrapporten och de delårsrapporter som upprättas av styrelse, nämnder och förvaltningar
- Intervjuer med berörda tjänstemän och politiker
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Stickprovsvis avstämning och verifiering av väsentliga balansposter mot specifikationer med tillhörande underlag i den omfattning som krävs för bedömning av fullmäktiges finansiella mål.
- Översiktlig analys av resultaträkningen

8. Uppdragsorganisation

Granskningen har genomförts under ledning av Bo Ädel, auktoriserad revisor och certifierad kommunrevisor.

9. Bedömning av efterlevnad av lag och god redovisningssed

Uppsala kommun har under många år inte tillämpat lag och god redovisningssed vad gäller exploateringsfastigheter. Utredning pågår med ambitionen att rekonstruera redovisningen av upp till 30 år gamla projekt. I delårsrapporten per 2016-08-31 kvarstår dock bristerna i redovisningen. Med hänsyn till att det rör sig om mycket stora belopp kan vi inte anse att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lag och god redovisningssed (14.3).

Vad gäller övriga delar av resultat- och balansrapporter har vår översiktliga granskning inte visat några väsentliga avvikelser från lag och god redovisningssed.

Delårsrapporten har inget avsnitt om tillämpade redovisningsprinciper. Vi rekommenderar att tillämpade principer kommenteras i delårsrapporten, bland annat med beskrivning av hur intäkter och kostnader har periodiserats (9).

10. Bedömning utifrån fullmäktiges mål

10.1 Bakgrund

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

10.2 Finansiella mål

Kommunens finansiella mål 2016 är enligt det fastställda dokumentet Mål och budget 2016:

- Resultatet ska vara bättre än 2% av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning
- Förändringen av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning ska vara bättre än förändringen av nettokostnader i egentliga verksamheter
- Soliditeten i kommunkoncernen ska vara minst motsvarande ett genomsnitt i liknande kommuner
- Målet för soliditeten ska vara motsvarande kvartil 1 i liknande kommuner
- Soliditeten i kommunkoncernen inklusive pensionsåtaganden ska vara minst motsvarande ett genomsnitt i liknande kommuner

Delårsrapporten innehåller inte en utvärdering av dessa finansiella mål.

En kommentar görs dock att resultatet överträffar kommunfullmäktiges målsättning för året. För 2016 fastställdes budgeten till ett resultat på 99 mnkr. Summa skatteintäkter och utjämning budgetades till 10 368 mnkr och resultatet i budgeten motsvarar 0,95%.

Resultatet i delårsrapporten motsvarar 5,8% av skatteintäkter och utjämning medan det prognostiserade resultatet skulle ge ett utfall på 2,0%. Om prognosen infrias kommer därmed resultatmålet att nås.

Förändringen av skatteintäkter och utjämning är i delårsrapporten 4,5% exklusive skattechöjning medan förändringen av nettokostnader är 1,5%. I prognosen är förändringen av skatteintäkter och utjämning 5,6% exklusive skattechöjning och förändringen av nettokostnader 5,0%. Om prognosen infrias kommer därmed resultatmålet att nås, med viss reservation för hur "egentliga" verksamheter definierats.

Ingenting i vår granskning har visat att delårsrapporten skulle vara väsentligt fel. Se dock våra kommentarer om markexploatering under avsnitt 14.3.

Vad gäller de tre finansiella mål som är inriktade mot jämförelser med andra kommuner kan vi inte ha någon uppfattning om huruvida målen nås då ingen uppföljning görs i delårsrapporten.

Vi rekommenderar att delårsrapporten kommande år kompletteras med tydliga uppföljningar av samtliga finansiella mål. Vad gäller de tre finansiella mål vi nu inte kan uttala oss om hade det varit

önskvärt med åtminstone en redovisning av med vilka andra kommuner jämförelse görs eller kriterierna för ”liknande”. Vidare hade en redogörelse för hur dessa jämförelsetal ser ut i senaste årsbokslut varit nödvändig för att kunna bedöma förutsättningarna för att nå målen 2016.

När det gäller kommunens egen kostnadsutveckling behöver definitionen av ”egentlig” verksamhet redovisas.

10.3 Verksamhetsmål

I delårsrapporten redovisas att fullmäktige fastställt 14 kommungemensamma inriktningsmål och 20 inriktningsmål som riktar sig till en eller flera nämnder. Två uppdrag riktar sig till samtliga nämnder. Även 26 ytterligare uppdrag och 74 riktade satsningar som riktar sig till en eller flera nämnder har fastställts. Vidare har 30 uppdrag fastställts av kommunstyrelsen. Ambitioner saknas således inte.

Enligt kommunallagen 9 kap 9a§ ska revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten.

Det är således inte revisorernas uppgift att ta ställning till *vilka* mål som fastställts och *hur* de formulerats. Det kan ändå förhålla sig så att revisorerna behöver kommentera målen i sig för att kunna förklara sin syn på målpåfyllelsen. Allmänt sett kan mål behöva vara tydliga, mätbara, realistiska och möjliga att nå under det år för vilka de fastställts. Det är annars svårt att styra mot målen och utomordentligt svårt att bedöma målpåfyllelsen.

De inriktningsmål fullmäktige beslutat om är inte formulerade så att de kan följas upp utan indikatorer. I dokumentet Mål och budget 2016 finns indikatorer angivna. Som exempel kan nämnas:

Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen.

- En indikator (av flera): Ohälsotalet bland Uppsalas invånare 16-64 ska minska. Mätmetod anges.

Uppsala kommun möjliggör för ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen.

- En indikator (av flera): Antal påbörjade bostäder per 1000 invånare ska öka. Mätmetod anges.

Delårsrapporten innehåller en redogörelse för hur styrelse och nämnder arbetar för att uppnå sina mål. Den dominerande bedömningen är att styrelse och nämnder bidrar till målpåfyllelse enligt plan för de 34 inriktningsmålen. Ingen uppföljning redovisas av utfall eller prognos för de indikatorer som ska ligga till grund för utvärderingen. I delårsrapporten skrivs att uppdaterade värden för indikatorer i de flesta fall kommer under senare delen av året. Det är därför inte möjligt att ha en uppfattning om huruvida resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Ingenting i vår granskning har dock framkommit som visar att utfallet inte kommer att bli förenligt med fullmäktiges mål för 2016.

Vi rekommenderar kommunen att i delårsrapporten redovisa utfallet för ett antal av de indikatorer där mätningar och prognoser kan göras per 31 augusti. Det kan gälla tal som befolkningstillväxt, bostadsbyggande, sysselsättning, sjukfrånvaro, betyg m m.

Vi vill också lämna någon kommentar till Kolada-statistik som indikator. Det är klokt att använda Kolada som indikator på var åtgärder och satsningar ska sättas in men ett Kolada-utfall från tidigare år kan inte utan bearbetning användas som indikator på utfallet innevarande år.

11. Balanskravet

Årets resultat prognostiseras till ett överskott på 211 mnkr. Gentemot balanskravet ska 17 mnkr avseende resultat vid avyttring av anläggningstillgångar räknas bort. Årets prognostiserade resultat mot balanskravet blir därefter ett överskott på 194 mnkr. Om prognosen infrias uppfylls därmed balanskravet.

12. Resultaträkning

12.1 Utfall per 2016-08-31

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för år 2015-2016:

<i>Mnkr</i>	<i>Utfall</i> <i>16-08-31</i>	<i>Utfall</i> <i>15-08-31</i>	<i>Förändring i %</i>
Verksamhetens intäkter	1 772	1 526	+16,1
Verksamhetens kostnader	-8 160	-7 805	+4,5
Av- och nedskrivningar	-155	-166	-6,7
Verksamhetens nettokostnader	-6 544	-6 446	+1,5
Skatteintäkter	6 423	6 013	+6,8
Kommunalekonomisk utjämning	470	491	-4,3
Finansiella intäkter	116	130	-10,8
Finansiella kostnader	-63	-80	-21,3
Årets resultat	403	109	+269,7

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har ökat med 246 mnkr vilket motsvarar 16,1%. Ökningen förklaras till största delen av erhållna bidrag från Migrationsverket för flyktingar.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har ökat med 355 mnkr, motsvarande 4,5%. I kostnadsökningen ligger ökade kostnader för flyktingmottagning för vilka bidrag erhålls från Migrationsverket som ingår i verksamhetens intäkter.

Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

Skatteintäkter och utjämning ökar med ca 6%. Till 2016 höjdes skattesatsen med 30 öre vilket beräknades motsvara 138 mnkr för helåret 2016. Exklusive denna skattehöjning blir ökningen av skatteintäkter och utjämning ca 4,5%.

Det generella flyktingstödet på sammantaget 119 mnkr för Uppsala kommun har bokförts med en intäkt på 13 mnkr under perioden. Det hade enligt vår uppfattning varit mer rättvisande att redovisa åtta trettondelar av bidraget vilket skulle ha gett en ytterligare intäkt på ca 60 mnkr.

Kommunen anger i delårsrapporten att en del av det generella stödet för flyktingmottagande ska reserveras för 2017 vilket inte är tillåtet då bidraget avser 2015 och 2016.

12.2 Prognos

Prognosen i jämförelse med budget:

<i>Mnkr</i>	<i>Prognos 16-12-31</i>	<i>Budget 16-12-31</i>	<i>Avvikelse mnkr</i>	<i>Avvikelse i %</i>
Verksamhetens intäkter	3 025	2 600	425	+16,3
Verksamhetens kostnader	-13 108	-12 736	-372	+2,9
Av- och nedskrivningar	-228	-228	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-10 311	-10 364	53	-0,6
Skatteintäkter	9 638	9 700	-62	-0,7
Kommunalekonomisk utjämning	797	668	129	+19,3
Finansiella intäkter	180	208	-28	-13,5
Finansiella kostnader	-93	-112	19	-17,0
Årets resultat	211	99	112	+111,0

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter prognostiseras till en ökning med 425 mnkr vilket motsvarar 16,3%. En stor del av ökningen hänförs till bidrag från Migrationsverket för flyktingmottagning.

Verksamhetens kostnader

Även här är kostnaderna påverkade av flyktingsituationen. Såväl intäkter som kostnader för flyktingar är så stora att analysen av den underliggande kostnadsutvecklingen, exklusive påverkan av flyktingmottagande, kompliceras.

Prognosen i jämförelse med utfall per 2016-08-31:

<i>Mnkr</i>	<i>Prognos 16-12-31</i>	<i>Utfall 16-08-31</i>	<i>Tertial 3 mnkr</i>	<i>Tertial 3 i %</i>
Verksamhetens intäkter	3 025	1 772	1 253	70
Verksamhetens kostnader	-13 108	-8 160	-4 948	60
Av- och nedskrivningar	-228	-155	-73	47
Verksamhetens nettokostnader	-10 311	-6 544	-3 768	58
Skatteintäkter	9 638	6 423	3 215	50
Kommunalekonomisk utjämning	797	470	327	70
Finansiella intäkter	180	116	64	55
Finansiella kostnader	-93	-63	-30	48
Årets resultat	211	402	-192	52

Kommentarer

Intäkter och kostnader fördelar sig inte jämnt under året. Undantag är skatteintäkterna som i princip intäktsförs med en tolfedel per månad. Som framgår är prognosen för skatteintäkter tredje tertialet 50% av utfallet för de två första tertialen.

Vad gäller övriga poster i resultaträkningen ska i teorin intäkter och kostnader öka proportionellt mot varandra. För innevarande år erhålls dock så stora bidrag från Migrationsverket att en sådan analys inte kan göras då dessa bidrag ingår i verksamhetens intäkter.

Däremot kan vi notera att resultatet 2015 var ett överskott på 108 mnkr per 31 augusti och på 56 mnkr per 31 december. Tredje tertialets utfall var då ett minus på -52 mnkr. För 2016 prognostiseras ett underskott på -192 mnkr för tredje tertialet. Budgeten för de två första tertialen 2016 är ett överskott på 242 mnkr vilket innebär att det redovisade utfallet per 31 augusti 2016 är 160 mnkr bättre än budget för den perioden. Prognosen för helåret 2016 är 112 mnkr bättre än budget för året. Det innebär att tredje tertialet prognostiseras till ett underskott på -48 mnkr i förhållande till budgeten för det tertialet. I avsaknad av andra förklaringar förmodar vi att prognosen är försiktigt lagd. Prognosen för 2015 var ett underskott på -45 mnkr som i slutligt utfall blev 101 mnkr bättre.

Prognosen i jämförelse med utfall per 2015-12-31:

<i>Mnkr</i>	<i>Prognos 16-12-31</i>	<i>Utfall 15-12-31</i>	<i>Förändr mnkr</i>	<i>Förändr i %</i>
Verksamhetens intäkter	3 025	2 583	442	17
Verksamhetens kostnader	-13 108	-12 157	-951	8
Av- och nedskrivningar	-228	-249	21	-8
Verksamhetens nettokostnader	-10 311	-9 823	-488	5
Skatteintäkter	9 638	9 001	637	7
Kommunalekonomisk utjämning	797	746	51	7
Finansiella intäkter	180	246	-66	-27
Finansiella kostnader	-93	-114	21	-18
Årets resultat	211	56	155	176

I prognosen är förändringen av skatteintäkter och utjämning 5,6% exklusive skattehöjning i förhållande till utfallet för 2015 och förändringen av nettokostnader 5,0%. Om prognosen infrias kommer därmed resultatmålet att skatteintäkter och utjämning ska öka mer än nettokostnaderna att nås.

12.3 Sammanställd redovisning

<i>Mnkr</i>	<i>Prognos 16-12-31</i>	<i>Utfall 16-08-31</i>	<i>Utfall 15-12-31</i>
Verksamhetens intäkter	4 896	2 946	4 175
Verksamhetens kostnader	-13 899	-8 588	-12 772
Av- och nedskrivningar	-929	-608	-890
Verksamhetens nettokostnader	-9 932	-6 250	-9 487
Skatteintäkter	9 638	6 423	9 001
Kommunalekonomisk utjämning	797	470	746
Finansiella intäkter	19	16	1
Finansiella kostnader	-242	-144	-245
Resultat före skatt	280	515	16
Skatt	0	-5	-55
Årets resultat	280	510	-39

Delar av kommunens intäkter och kostnader elimineras i den sammanställda redovisningen. I stället tillkommer de intäkter och kostnader som bolagen har och som inte avser kommunen.

Koncernens prognostiserade resultat är 69 mnkr högre än kommunens, dvs bolagen bidrar till resultatet med 69 mnkr. I utfallet per 16-08-31 bidrar bolagen med 108 mnkr i resultatet.

12.4 Bolagisering fastigheter

Under 2013 såldes fastigheter från kommunen till kommunägda bolag. Försäljningen skapade stora realisationsvinster i kommunen. Det står nu klart att vissa fastighetsregleringar inte kan genomföras varför vissa fastigheter återgår till kommunen. Beroende på hur återgången formellt hanteras kan den få påverkan på resultatet.

13. Styrelse och nämnder

13.1 Styrelsers och nämnders driftredovisningar

Prognosjämförelse med budget för styrelser och nämnder:

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Prognos netto- kostnad 2016</i>	<i>Budget netto- kostnad 2016</i>	<i>Avvikelse</i>
Utbildningsnämnden	-4 435	-4 430	-5
Arbetsmarknadsnämnden	-571	-584	13
Socialnämnden	-630	-612	-11
Omsorgsnämnden	-1 529	-1 486	1
Äldrenämnden	-1 680	-1 662	39
Kulturnämnden	-282	-261	0
Idrotts- och fritidsnämnden	-202	-188	7
Gatu- och samhällsmiljönämnden	-427	-406	17
Plan- och byggnadsnämnden	-58	-16	7
Namngivningsnämnden	-1	-1	-1
Räddningsnämnden	-138	-135	2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-18	-21	1
Överförmyndarnämnden	-15	-13	1
Kommunstyrelsen	-305	-341	56
Valnämnden	0	0	0
Totalt nämnder	-10 291	-9 875	126
Vård och omsorg	-8	0	-8
Teknik och service	17	0	17
Totalt produktionsstyrelser	9	0	9
Finansförvaltning	10 493	10 417	76
Totalt	211	0	211

Budgetefterlevnaden är relativt god. Ingen styrelse eller nämnd redovisar en prognos med sämre utfall än -11 mnkr. I några fall har extra kommunbidrag medgetts vilket förefaller rimligt utifrån de förklaringar som ges. Som exempel kan nämnas Utbildningsnämnden som har 1.000 asylsökande elever som inte budgeterats.

13.2 Kommunstyrelsen

Resultaträkning

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Prognos 2016</i>	<i>Budget 2016</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Utfall 16-08-31</i>
Kostnader	-2 189	-2 028	-161	
Intäkter	1 884	1 681	203	
Nettokostnader	-305	-347	42	48
Kommunbidrag	361	347	14	
Resultat	56	0	56	48

Kommentarer

Största förklaringspost i prognosen är resultat från mark- och exploateringsverksamheten med 65 mnkr.

13.3 Arbetsmarknadsnämnden

Resultaträkning

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Prognos 2016</i>	<i>Budget 2016</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Utfall 16-08-31</i>
Kostnader	-727	-718	-9	
Intäkter	156	137	19	
Nettokostnader	-571	-581	10	
Kommunbidrag	584	581	13	
Resultat	13	0	13	29

Kommentarer

Större förklaringar till prognosavvikelse mot budget:

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Avvikelse</i>
Insatser arbetsmarknad	24
Vuxenutbildning	12
Ekonomiskt bistånd	7
Flyktigmottagning	-11
Summa	32

13.4 Gatu- och samhällsmiljönämnden

Resultaträkning

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Prognos 2016</i>	<i>Budget 2016</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Utfall 16-08-31</i>
Kostnader	-496	-511	15	
Intäkter	69	82	-13	
Nettokostnader	-427	-429	2	
Kommunbidrag	444	429	15	
Resultat	17	0	17	12

Kommentarer

Vinterväghållningen väntas för helåret ge ett underskott på ca 19 mnkr som till största delen täcks av förväntat utökat kommunbidrag.

Resandet inom den särskilda kollektivtrafiken väntas ge ett överskott på 12 mnkr mot budget. Antalet färdtjänstberättigade personer har minskat och med det antalet resor. Kompetensutveckling har skett inom handlägningsförfarandet.

13.5 Omsorgsnämnden

Resultaträkning

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Prognos 2016</i>	<i>Budget 2016</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Utfall 16-08-31</i>
Kostnader	-1 591	-1 586	-5	
Intäkter	62	56	6	
Nettokostnader	-1 529	-1 530	1	
Kommunbidrag	1 530	1 530	0	
Resultat	1	0	1	14

Kommentarer

Överskottet per 31 augusti förklaras med att två nya budgeterade boenden inom området bostad med särskild service för vuxna enligt LSS kommer att startas tidigast våren 2017.

Det prognostiserade lägre resultatet förklaras av risk för att kostnaderna ökar i förhållande till för personlig assistans, daglig verksamhet samt omvårdnads- och demensboenden.

13.6 Socialnämnden

Resultaträkning

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Prognos 2016</i>	<i>Budget 2016</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Utfall 16-08-31</i>
Kostnader	-1 056	-1 084	28	
Intäkter	426	466	-40	
Nettokostnader	-630	-618	-12	
Kommunbidrag	619	618	1	
Resultat	-11	0	-11	-10

Kommentarer

Socialnämnden redovisade 2015 ett underskott på -25 mnkr. Årets prognos är således en förbättring jämfört med förra året. Åtgärder har vidtagits som minskat kostnaderna för missbrukarvård och övrig vård för vuxna. Inom Boendeenheten har antalet kontrakt minskat från 900 till 740. I öppenvården har volymerna minskat med 10-15 procent. Kostnaderna för våldsutsatta ökar.

13.7 Utbildningsnämnden

Resultaträkning

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Prognos 2016</i>	<i>Budget 2016</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Utfall 16-08-31</i>
Kostnader	-5 227	-5 039	-188	
Intäkter	792	680	112	
Nettokostnader	-4 435	-4 359	-76	
Kommunbidrag	4 430	4 359	71	
Resultat	-5	0	-5	26

Kommentarer

I prognosen ingår jämförelsestörande kostnader med -45 mnkr avseende utrangering av datorer och omställningskostnader.

Nämnden konstaterar att det finns en osäkerhet i hur många asylsökande elever som kommer under 2016 och hur många av de som placerats i Uppsala av annan kommun som blir kvar året ut. Det finns också en osäkerhet i hur mycket av återsökt belopp som beviljas av Migrationsverket.

Större avvikelser i prognosen:

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Avvikelse</i>
Förskolan	15
Grundskolan	16
Grundsärskolan	-4
Gymnasieskolan	-46
Gymnasiesärskolan	5
Utrangering datorer, omställningskostnader	-30
Summa	-44

13.8 Äldrenämnden

Resultaträkning

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>Prognos 2016</i>	<i>Budget 2016</i>	<i>Avvikelse</i>	<i>Utfall 16-08-31</i>
Kostnader	-1 890	-1 901	11	
Intäkter	210	181	29	
Nettokostnader	-1 680	-1 719	39	
Kommunbidrag	1 719	1 719	0	
Resultat	39	0	39	38

Kommentarer

Jämfört med utfall samma period förra året har nämnden minskat sina nettokostnader för ordinärt boende med 46 mnkr. Timmar för både beviljad och utförd tid inom hemtjänsten har minskat väsentligt jämfört med förra året.

13.9 Övriga styrelser och nämnder

Övriga styrelser och nämnder väntas i prognosen ge ett sammantaget överskott om 25 mnkr. Vi har tagit del av de förklaringar som ges till resultatavvikelser mot budget och bedömer dessa som rimliga

14. Balansräkning

14.1 Kommunens balansräkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för år 2015-2016:

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>2016-08-31</i>	<i>2015-12-31</i>	<i>2015-08-31</i>
Anläggningstillgångar	14 040	14 694	13 863
Omsättningstillgångar	2 874	2 144	2 574
Summa tillgångar	16 914	16 837	16 436
Eget kapital	7 490	7 088	7 141
Avsättningar	878	859	832
Långfristiga skulder	4 694	5 394	4 904
Kortfristiga skulder	3 852	3 497	3 560
Summa eget kapital, avsättningar o skulder	16 914	16 837	16 436
Ej skuldförda pensionsförbindelser	4 136	4 233	4 290
Eget kapital inklusive ej skuldförda pensionsåtaganden	3 354	2 855	2 851
Likviditet	0,75	0,61	0,72
Soliditet, bokförd	0,44	0,42	0,43
Soliditet inklusive ej skuldförda pensionsåtaganden	0,20	0,17	0,17

Likviditeten är ett mått på den kortsiktiga betalningsförmågan. Allmänt anses att de kortfristiga tillgångarna ska vara minst lika stora som de kortfristiga skulderna. Det ger ett relationstal på 1,0. Likviditetstalet i Uppsala kommun är något lägre, 0,75.

Den bokförda soliditeten uppgår till ca 0,44. Inräknat ej bokförda pensionsförbindelser är soliditeten 0,20. Båda talen har förbättrats i jämförelse med föregående år. Soliditeten ökade i kommunen 2014 då fastigheter såldes med vinst till kommunägda bolag. Den vinsten elimineras i den sammanställda redovisningen.

14.2 Sammanställd balansräkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för utifrån de sammanställda redovisningarna år 2015-2016:

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>2016-08-31</i>	<i>2015-12-31</i>	<i>2015-08-31</i>
Anläggningstillgångar	23 549	22 673	22 240
Omsättningstillgångar	1 151	1 014	940
Summa tillgångar	24 700	23 688	23 180
Eget kapital	7 477	6 966	7 158
Avsättningar	1 063	1 043	969
Långfristiga skulder	9 386	9 592	8 829
Kortfristiga skulder	6 773	6 088	6 224
Summa eget kapital, avsättningar o skulder	24 700	23 688	23 180
Ej skuldförda pensionsförbindelser	4 136	4 233	4 290
Eget kapital inklusive ej skuldförda pensionsåtaganden	3 341	2 733	2 868
Likviditet	0,17	0,17	0,15
Soliditet, bokförd	0,30	0,29	0,31
Soliditet inklusive ej skuldförda pensionsåtaganden	0,14	0,12	0,12

Kommunkoncernen har väsentligt lägre tal rörande likviditet och soliditet. Varken kommun eller kommunägda bolag har dock problem med likviditeten.

Koncernens soliditet är oroande låg och fortsatt fokus måste ligga på kommunkoncernens ekonomi.

14.3 Markexploatering

Exploateringsfastigheter är bokförda till minus 452 mnkr. Denna post är felaktig både vad gäller resultaträkning, balansräkning och klassificering. Posten och berörda delposter är så väsentlig att vi inte kan säga att delårsrapporten följer lag och god redovisningssed.

Redovisningsregler för markexploatering framgår bland annat av den vägledning som getts ut av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, benämnd Redovisning av kommunal markexploatering. Enligt dessa regler bokförs markinnehav som anläggningstillgång om ägandet är avsett för stadigvarande bruk och som omsättningstillgång om marken är avsedd för försäljning. Såld mark redovisas som intäkt vid köparens tillträdestidpunkt. Infrastruktur bokförs som anläggningstillgång i takt med att den anläggs. Dessa principer för redovisning har inte tillämpats i Uppsala kommun. Det finns också en anmärkningsvärd eftersläpning i stängningen av projekt i redovisningen. För dagen finns cirka 150 öppna projekt i exploateringsverksamheten. Många av projekten har varit pågående men inaktiva under lång tid, i vissa fall i 20-30 år.

Kommunen har startat ett arbete med genomgång av öppna projekt i exploateringsverksamheten. Arbetet sker med en hög ambitionsnivå och med målet att skapa tillräcklig kunskap om de öppna projekten för att kunna rekonstruera en korrekt balansräkning. Vi ser mycket positivt på detta arbete. I praktiken innebär genomgången att transaktioner som är många år gamla ska identifieras och härledas till enskilda anläggningstillgångar. Vid tidpunkten för respektive transaktion skedde bokföring debet eller kredit på det konto som nu har ett negativt saldo med -452 mnkr. Transaktionerna är kopplade till projekt men inte till enskild tillgång (gata, väg, park etc) i projektet. Det är sannolikt att en korrekt stängning av projekt som inte längre är pågående kommer att resultera i att stora belopp kommer att bokföras som anläggningstillgångar som gator, vägar och parker m m.

Kommunens preliminära bedömning är att tillgångar motsvarande någon miljard kr kommer att bokföras upp som anläggningstillgång och motsvarande belopp bokföras som intäkt eller förutbetalad intäkt. Till den del rättelserna avser tidigare år ska rättelse ske över eget kapital, inte över resultaträkningen. Vissa saldon avser pågående arbeten och ska ligga kvar som kreditposter till dess att köparen tillträder respektive mark vilket sker kommande år. Kreditsaldona ska dock inte ligga som ett negativt värde på mark utan som förutbetalda intäkter.

Omvandlingen av Ulleråker är ett mycket stort projekt med stor osäkerhet i projektets ekonomi. Vi understryker vikten av att projektet återspeglas korrekt från start i redovisningen.

15. Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen beskriver hur verksamhet och investeringar har kassaflödesanalys samt hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Av kassaflödesanalysen för perioden framgår att kommunen investerat för 227 mnkr och att detta i princip finansierats med extern upplåning.

Koncernen har investerat för 1 267 mnkr. Även dessa investeringar har finansieras med extern upplåning.

16. Ansvarsförbindelser

Största post bland ansvarsförbindelser är den del av pensionsförpliktelserna som inte tas upp som skuld. Posten uppgår i delårsbokslutet till 4 136 mkr och har minskat med 97 mnkr sedan bokslutet för 2015.

KPMG

Bo Ädel

Auktoriserad revisor och certifierad kommunrevisor